

Filòpolis. Filosofia per a no iniciats

<http://www.xtec.cat/~lvallmaj/>

Llorenç Vallmajó Riera

Filòpolis. Filosofia per a no iniciats és un portal web o *website* en el que **simulant una polis** i d'una manera interactiva es tracten qüestions de filosofia i d'ètica vinculades al currículum de Batxillerat i, en menys mesura, del segon cicle d'ESO.

La *polis* integra **setze àmbits o espais** similars als que es poden trobar en una ciutat i tots els continguts s'articulen entorn d'aquesta **potent metàfora de la polis**. Vol ser una **polis virtual** amb espais com un passeig, una plaça o àgora, un taller, un temple, un mercat, fins i tot un estadi olímpic.

Atenent al mateix titular del portal, *Filosofia per a no iniciats*, es pretén un **tractament bàsic** de les diferents qüestions, facilitant l'accés a tot visitant. Però certament, algunes unitats dissenyades pensant en joves que cursen el Batxillerat, tenen un abast superior. Sempre que s'ha cercat una exposició **assequible i lúdica**. I certament, l'elaboració del continguts de filosofia, d'ètica i interdisciplinaris del portal han exigint un gran esforç de **síntesi**.

Amb part del grau d'**interactivitat** que el format web permet, s'intenta **fer reflexionar** sobre determinades qüestions i conceptes. Diversos exercicis condueixen a desenvolupar **habilitats intel·lectuals** com ara la **deducció**; altres menen a descobrir **relacions conceptuals** o a obtenir **visions globals** de diversos aspectes o blocs temàtics, de pensadors i científics. Sempre està present l'afany de fomentar **perspectives interdisciplinaris**.

Repassem tot seguit els diversos espais, llocs o àmbits de *Filòpolis*, tot indicant algunes de les unitats que cadascun d'aquest apartats conté.

Passeig de temes. Un passeig principal els continguts del qual són temes importants d'ètica, de filosofia o interculturals. Un tema representatiu d'aquest espai és la unitat *Per si no saps de què va l'Ètica*. O l'interactiu *Explorant la consciència*, que requereix

un procés d'interiorització. També hi figuren quatre unitats correlatives sobre què és la filosofia i altres quatre sobre què són els valors. El tema de la publicitat en la unitat elaborada conjuntament amb el professor Ferran Teixidor titulada *Publicitat: informar, persuadir i seduir*.

Àgora de debats. Un lloc com una plaça on es presenten elements bàsics i previs per a debatre qüestions problemàtiques, obrint-se tot seguit un marc de debat on es pot inserir la pròpia argumentació sobre la qüestió presentada. En l'Àgora es debat, per exemple, *En una societat democràtica s'han de tolerar els partits no democràtics?* o bé *Els valors, subjectius o objectius?* També i després de presentar mínimament el bàsic sobre els filòsofs de la sospita i denúncia, s'obre espai per respondre a *Què denúncies tu del món que t'ha tocat viure?*

Acadèmia de pensadors. En aquest lloc de la *polis* es dona informació sobre les aportacions destacades d'alguns pensadors/investigadors, no pròpiament filòsofs. Així sobre el xoc de civilitzacions de Huntington; o sobre la visió de Max Weber dels valors de l'ètica calvinista o protestant; o les observacions i comparacions d'Edward Wilson entre formigues i humans.

Barri Nou de filòsofs. Al *Barri Nou*, a diferència de l'*Acadèmia*, s'hi destaquen filòsofs que formen part del que clàssicament es coneix com a filosofia moderna i contemporània. S'analitzen, interactivament, fragments de Descartes, de Hume, dels pensadors il·lustrats. Remarcable és la unitat *Epistemologia de Kant: una mirada des d'avui*; i la lúdica i intuïtiva *Una simulació: la disco "Can Kant"*. Quant als pensadors contemporanis: *Llegint, activament el "Manifest" de Marx o Nietzsche, un pensador polièdric* o *Russell, allunyant-se de Pitàgores*. I també interactiu és *Popper: falsabilitat i falsació*.

Barri Antic de filòsofs. Amb quatre unitats correlatives es presenten els punts bàsics del pensament platònic, en una d'elles, *Plató i el mite de la caverna*, es desmitologitza el mite i s'insinua la seva actualitat. També hi trobarem la crítica d'Aristòtil a la teoria de les idees del seu mestre.

Taller de conceptes. D'una manera interactiva es tracten conceptes filosòfics i es convida a exercitar-se en la seva comprensió i bon ús. Per exemple, saber captar bé la diferència entre 'fets' i 'valors' o practicar la construcció de definicions en *Construint definicions*. Destaquen les tres Escoles d'Atenes, que permeten treballar conceptes o concepcions de diferents moments de la història del pensament. Primer, *Escola d'Atenes*, inspirat en el fresc de Rafael, amb filòsofs grecs i conceptes a ells associats. Després, *l'Escola d'Atenes Moderna*, amb la Facultat de Lletres de la UdG com marc i on es presenten pensadors moderns del Renaixement, Racionalisme, Empirisme, Il·lustració i Romanticisme: 28 pensadors amb 32 entrades. Finalment, *l'Escola d'Atenes Contemporània*, amb 36 entrades conceptuals i 30 pensadors. Les tres Escoles obliguen, per tal d'arribar al final, a fer ús de les pròpies habilitats deductives. Remarquen també l'esforç de representació gràfica dels conceptes relacionats amb els pensadors moderns i contemporanis.

Estadi de competicions. Totes les ciutats tenen les seves zones esportives, el nostre Estadi és un espai interactiu en el qual es poden fer competicions virtuals. Per exemple, en *Great Teams de valors* els visitants poden analitzar valors i considerar quins són els més dominants en el propi context, quins són els que haurien de dominar i, en tercer lloc, aportar una raó. També en *Cursa de clàssics* hom pot expressar les seves preferències en quant a pensadors.

Palau de les ciències. Un lloc on s'exposen aportacions científiques que han generat importants implicacions ètiques i filosòfiques. Així es descriuen els punts bàsics de la teoria de l'evolució de Darwin junt amb les actualitzacions posteriors i, en segon lloc, s'indiquen implicacions d'ordre social i altres. En quatre unitats seguides hom pot obtenir referències sobre l'origen de l'univers, *Un univers en expansió*, o sobre la vida i l'ésser humà. Remarquen, per les seves repercussions filosòfiques, la unitat *Elements de la cosmovisió relativista*. S'inclouen també temes de bioètica.

Temple de respostes. En totes les ciutats hi troben temples: esglésies, mesquites, sinagogues. En la nostra *polis*, el *Temple de respostes* vol acollir solucions que donen les religions a diferents problemes profundament humans, solucions que, a diferència de les que ofereix la filosofia, es presenten com a veritats o seguretats. En *Creure i saber: el Credo i Grècia* es mostren les diferències entre religió i filosofia. Remarquem

d'aquest lloc *El mil·lenni medieval*, una època sota una mateixa etiqueta però que un recorregut pels seus deu segles manifesta importants diferències.

Biblioteca de textos. Així com en una biblioteca d'una ciutat hom pot consultar llibres, aquí es poden consultar textos seleccionats que ajuden a clarificar qüestions plantejades en diferents seccions del portal. Per exemple, en *Navegar en la incertesa*, es presenta un llibre de Jorge Wagensberg que ens mena a pensar tot llegint els seus aforismes; o en *Antimanual de Filosofia*, sobre un provocador llibre de Michel Onfray. Un total de trenta-cinc llibres breument presentats i amb fragments testimonials.

Presó de barbaritats. En la presó de la nostra *polis* estan engarjolades idees desafortunades, per incoherents o insensates, o activitats que han anat o van en direcció contrària a les expressades en la Declaració Universal dels Drets Humans. Hom hi pot trobar un llistat de models de raonament enganyosos, és a dir, unes *Fal·làcies lògiques*.

Mercat de varietats. Com en un mercat, hi trobem pluralitat d'aportacions interessants però no classificables en cap dels anteriors espais o seccions. Un conjunt de curiositats o suggeriments lligats als nostres àmbits. Així la coneguda i exemplar *Paràbola de l'elefant* o alguns contes de Lev Tolstoi i faules d'Esop. També proves de Selectivitat corresponents a una colla d'anys.

Jardí dels somriures. Una secció preferentment lúdica on es mostren imatges delatadores o s'expliquen acudits; ara bé, sempre ben relacionats amb les temàtiques del nostre portal i que sempre implicaran, d'una manera o altra, una pregunta o una reflexió. Un exemple és la imatge *No sé si riure o plorar*, o els estimulants exercicis de lògica com *Vols anar a ballar amb una princesa* o *Les tres portes lògiques*.

Port de webs. Una secció en la qual s'indiquen llocs o webs escollits on es troben respostes a qüestions presentades o temes semblants als tractats en el nostre portal. La secció està estructurada en cinc subseccions classificadores de les webs.

10è aniversari de Filòpolis. L'any 2006 van celebrar el 10è aniversari de *Filòpolis*. Deu al·legories o faules filosòfiques de diferents moments històrics i de diferents tipus van ser el resultat d'aquesta celebració. Hi poden trobar la coneguda al·legoria de Bertrand

Russell sobre el risc dels procediments inductius en *El pollastre inductivista*. També la bella i reveladora metàfora de Kant amb l'entrada *La metàfora de la coloma*. I altres com *Hegel. El mussol de Minerva* o també *Nietzsche. Infantar una estrella* o *Camus. El mite de Sísif*.

Edupolis. Un espai creat posteriorment i conjuntament amb el professor de filosofia Ferran Teixidor. Aspira a ser un suport més a les assignatures d'ètica i especialment a la coneguda com Educació per a la ciutadania. Una oferta de recursos interactius per potenciar la reflexió i la presa de decisions encertades. Vuit blocs temàtics amb títols com *Un món sense drets?*, on es mostra la conveniència d'anar més enllà de la llei del més fort. O el bloc *Condemnats a entendre'ns*, remarcant la necessitat que tenim els humans de pactar. O també *Em faig o em fan?*, cercant els elements que configuren la pròpia personalitat.

El webmaster de Filòpolis està ben convençut de la conveniència d'**utilitzar tots els recursos disponibles** i imaginables en la feina docent; cal recórrer a tot allò que faciliti l'assimilació dels continguts, de les habilitats i del que sigui. Tots els recursos tenen avantatges i inconvenients, cal cercar fer un ús eficient i intel·ligent de tots d'ells, amb diversitat. Es pot fer un bon ús o no dels llibres; es pot fer un bon ús o no de les tecnologies, ja no noves, informàtiques.

La construcció de les més de 150 unitats de *Filòpolis* ha implicat quatre fronts de treball. Primer, una **selecció i redacció d'unitats**, donant preferència a temàtiques, apartats i habilitats que la pròpia experiència docent recomanava. Segon, **elaborar un disseny gràfic**, intentant il·lustrar encertadament el que es vol explicar. Tercer, **presentar** tots els continguts **en format HTML**. Quart, programar els elements interactius utilitzant principalment el **llenguatge JavaScript**.

Associat a *Filòpolis*. *Filosofia per a no iniciats*, aquest webmaster ha creat el blog **No només filosofia**. Com el mateix nom suggereix, a més dels posts de temes filosòfics, hom n'hi pot trobar d'altres diferents i allunyats, com ara cròniques de viatges. De diverses categories o apartats del blog remarquem alguns posts.

De la categoria Art, el post *Dalí, ciència i art*. De la categoria Ètica, el post *Quan comences a dignificar-te*. De la categoria Docència, *Una altra educació es possible*. De la categoria Filosofia, *Les formes de vida catalana. Josep Ferrater Mora*. De Història de les Idees, *Plató i Aristòtil, no tant oposats*. De categoria Política, en senyalem dos, *Construint un decàleg pels actors polítics* i *Apunts de Filosofia Política: Pogge, Viroli i Agamben*.